

ÅRSPLAN 24/25

Ringstabekk FUS barnehage



Ringstabekk

INNHOOLD

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Visjon
Verdier
Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom
Demokrati
Mangfold og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Bærekraftig utvikling
Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning
Organisering og ledelse
Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid

Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instanser

7. Overganger

Tilvenning i barnehagen
Overganger innad i barnehagen
Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

9. Barnehagens fagområder



**BARNET
FØRST!**



1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE



Årsplanen viser hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.37). Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek og glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den staker ut en retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – nå og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

Våre metoder for å jobbe mot visjonen:

Barndommens verdi:	Vennskap	Lek og glede	Hverdagsmagi
Barndommen har verdi i seg selv. Barndommen er nå, den kommer ikke tilbake, og kan ikke tas igjen. For å ivareta barndommens verdi lar vi barna få være barn, de skal teste og utforske, observere og forstå og vi skal være der for å veilede og støtte dem.	Opplevelsen av vennskap er viktig for mennesket. Sammen arbeider vi for at hvert barn blir i stand til å utvikle og opprettholde vennskap. Vi setter sammen grupper med tanke om at alle skal finne noen de kan danne et godt vennskap med.	Lek og glede henger sammen og er den største kilden til en rik og variert barndom. Lek er barnets dominerende aktivitet. I leken har barn forussetting for å lære alt de trenger å lære, både sosialt, kognitivt og om livet. Å kunne glede seg over små og store ting er en god kilde til lykke. Vi i barnehagen forsøker å skape mange rom for både lek og glede i hverdagen.	Små og store øyeblikk av fasinasjon og glede. Mulighetene for hverdagsmagi er uendelige – vi må bare huske å anerkjenne dem når de dukker opp.

Verdier:

Glødende, skapende og tilstedeværende

Våre metoder for å jobbe i tråd med verdiene:

Glødende ved å	Skapende ved å	Tilstedeværende ved å
<ul style="list-style-type: none"> være engasjerte i godt humør lyttende spre entusiasme støttende til barnas ideer 	<ul style="list-style-type: none"> utforske sammen med barna se muligheter vise innlevelse komme med gode ideer møte og løse utfordringer 	<ul style="list-style-type: none"> vise interesse være på barnas nivå bry oss om det barna sier være fysisk tilstede være psykisk tilstede veilede barn i lek vise omsorg

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til “resten av livet”, og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.



2. OM BARNEHAGEN



Barnehagen holder til i lyse, fine lokaler i grønne omgivelser like ved Bekkestua sentrum. Vi har 5 avdelinger; to småbarnsavdelinger (Hakkebakkeskogen og Drømmehagen) med plass til 15 barn på hver, to avdelinger for 3-4 åringer (Kometkameratene og Dyreskogen) og en avdeling for de aller eldste (Eventyrland). Det er plass til 62 barn i alderen 3-6 år fordelt på de tre avdelingene.

Det er ca 21 ansatte og 9 pedagoger.

Sommeren og høsten 2020 oppgraderte vi vårt uteområdet, med adskilte områder for de minste og de største.

Rett ved siden av oss har vi den fantastiske Eplehagen, som tilhører gamle husmorskolen på Stabekk. Her er gode muligheter for klatring i trær og for utforskning av naturen og testing og utvikling av motoriske ferdigheter. Blant Epletrærne ligger gamle gartnerboligen til husmorskolen som vi disponerer. Her har vi mulighet til å spise tur-matpakken vår på kalde dager, og de eldste barna på Eventyrland er her flere dager i uken.

I barnehagen møtes mange små individer til læring og utvikling gjennom lek. Barnehagen er et sted hvor barna skal oppleve glede og mestring.

Bærumsbarnehagen:

I Bærum er det i tillegg til rammeplanen utarbeidet en barnehagemelding for Bærums- barnehagen, Barnehagemelding 2015-2025.

Arbeidet med barnehagemeldingen skal bidra til at det blir et likeverdige og enhetlige barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre. Tidlig innsats, mestringsperspektivet og samarbeid og samhandling skal vektlegges i Bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet, og lek, språk og god helse er spesielle faglige satsingsområder.

Som oppfølging av barnehagemeldingen utarbeides det kvalitetsplaner for perioder på tre år. Dette er planer som skal bidra til å sikre tidlig innsats og bedre læring for barna i Bærumsbarnehagen

Med utgangspunkt i *Rammeplan for barnehagen, Barnehagemelding 2015 – 2025* og *Kommuneplan 2017 -2035* har *Hovedutvalget for barn og unge* vedtatt en ny kvalitetsplan for bærumsbarnehagen; *Lek og læring – rammeverk for kvalitet i bærumsbarnehagen*.

Satsingen gjelder fra 2019 og de prioriterte satsingsområdene er **kommunikasjon og språk, livsmestring og digital barnehage**.

Bærumsbarnehagene jobber ut ifra kvalitetsprogrammet Tett på. FUS-barnehagene i Bærum starter arbeidet med Tett på høsten 2024. Gjennom TETT PÅ etableres det et helhetlig system for å støtte barnas utvikling og læring som bygger på nyere forskning om kvalitet i barnehagen. Tett på baserer seg på CLASS (classroom assessment score-system), Barnets plan (Bærum kommune) og Snakke med barn (RVTS).



Ringstabekk FUS barnehage

Adresse: Gamle Ringeriksvei 21,
1356 Bekkestua
Telefonnummer: 40 20 02 30
E-post: dl.ringstabekk@bhg.no

AVDELINGER Drømmehagen

Avdelingsleder: Marte Holter
Tlf: 971 94 425
Mail: drommehagen.ringstabekk@bhg.no

Hakkebakkeskogen

Avdelingsleder: Edle Sophie Marsalis
Tlf: 974 36 340
Mail: hakkebakkeskogen.ringstabekk@bhg.no

Kometkameratene

Avdelingsleder: Emilie Elisabeth Holm
Tlf: 911 43 401
Mail: kometkameratene.ringstabekk@bhg.no

Dyreskogen

Avdelingsleder: Agata Justa
Tlf: 469 51 102
Mail: dyreskogen.ringstabekk@bhg.no

Eventyrland

Avdelingsleder: Marta Mykyta
Tlf: 97436669
Mail: eventyrland.ringstabekk@bhg.no

fus.no/ringstabekk



3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom:

I barnehagen møtes mange små individer til læring og utvikling gjennom lek. Barnehagen er et sted hvor barna skal oppleve at de blir møtt som subjekter og at de har påvirkningskraft på eget liv. Barna hos oss skal bli møtt med respekt og behandles som likeverdige individer.

I Ringstabekk er vi spesielt opptatt av relasjoner og kommunikasjon mellom mennesker, og de læringsprosesser som finner sted i leken. Vi jobber for å gi barna gode dager med glede, mestring og hverdagsmagi. Hos oss får barna oppleve læring, utvikling og mestring gjennom lek. Hos oss kommer barnet først!

For å skape dette hos oss er vi opptatt av mange felles opplevelser og at alle skal inkluderes i fellesskapet uavhengig av forutsetninger. Vi skaper minner og sørger for at alle både skal få noe av og gi noe til fellesskapet.

I barnehagen treffer barna voksne som er engasjert i og opptatt av barnas trivsel, og som er bevisste rollemodeller. Vi vil i samarbeid med foreldrene jobbe for at hvert enkelt barn er trygt og trives i Ringstabekk FUS barnehage. Hver dag påvirkes barna av sine relasjoner til menneskene rundt seg, både med barn og med voksne. Det er derfor avgjørende at vi er bevisst våre holdninger, verdier og atferd i møtet med barna. Sammen med Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017), er FUS barnehagenes visjon og verdsett med å gi retning i vårt arbeid.

Vårt mål gjennom dette arbeidet er å gi barna en trygg start på livet.

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Våre metoder for å fremme demokrati:

Barna i barnehagen har rett til å uttrykke seg og få innflytelse på mange sider av sitt liv i barnehagen. Barna gir uttrykk for hvordan de har det både verbalt og kroppslig. Voksnes tilstedeværelse og anerkjennende holdning bidrar til å oppdage og sette ord på barnas følelsesmessige uttrykk slik at de blir tatt på alvor. Gjennom samtaler og aktiv handling med barna får de mulighet til å bli hørt og til å forme sin barnehagehverdag.

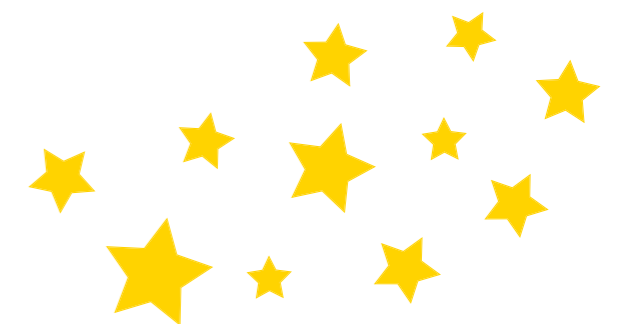
I Ringstabekk FUS barnehage

- gir vi barnet opplevelse av demokrati. Barna opplever at det de sier og gjør blir tatt hensyn til og får konsekvenser.
- er vi bevisst vårt ansvar overfor alle barna. Vi har kjennskap til hvert enkelt barn og de relasjonene som foregår i samspillet barn - barn og barn - voksen
- tar vi på alvor de innspill barn kommer med under eller i etterkant av aktiviteter
- gir vi, gjennom ulike aktiviteter, barna en begynnende forståelse av hva demokrati er og hvilken rolle demokrati har i vårt samfunn.
- gir vi barna reelle valg og mulighet for å delta i demokratiske avgjørelser.

Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).



Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

- I Ringstabekk FUS fremhever vi ulike kulturer gjennom markeringer av høytider gjennom året. Vi markerer bl.a. samenes dag, påske, Eid og Holi for å gi barna en forståelse av hverandres kulturer og at man kan se sin egen kutlur reflektert i fellesskapet man er en del av.
- Vi markerer FN-dagen med fokus på synliggjøring av verdens mangfold.
- Vi legger til rette for mange felles opplevelser på tvers av alder, kultur og interesser.
- Vi legger til rette for at vi sammen kan under oss over likheter og forskjelligheter vi møter og at vi gjennom samtaler og holdninger viser at vi har respekt for hverandre.
- I Ringstabekk FUS viser vi at alle har en plass i fellesskapet vårt og at alle er velkommen som de er, ved å legge til rette for at alle skal bli møtt på sitt nivå og sett for den de er.

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10)

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

- Hos oss skal barna kjenne på at ingen dømmer dem. Hos oss skal barna få kjennskap til at det finnes ulike måter å tenke og leve på.
- I daglig samspill skal barna erfare nestekjærlighet og viktigheten av å vise at vi bryr oss om hverandre, samtidig som de opplever hvor godt det er å kjenne at andre bryr seg om dem.
 - Gjennom aktiviteter, lek og andre møter i hverdagen skal barna erfare solidaritet og kjenne på det å være en del av gruppen og få støtte.
 - I møte med åpne og lyttende voksne skal barna kjenne på og lære at de blir respektert uavhengig av familiesammensetning, kultur, tanker eller identitet.
 - Vi markerer stolthetsuke med fokus på at alle barn skal få kjenne på at man skal være stolt av den man er.

- I Ringstabekk FUS får barna kjennskap til ulike måter å leve sammen på og å være familie på.
- I Ringstabekk FUS retter vi fokus mot følelser og følelsesuttrykk og setter ord på de følelsene vi ser og uttrykker.
- I Ringstabekk FUS er det rom for at alle trygt skal få vise den de er og ikke at de må strebe etter å bli noe annet.
- I Ringstabekk FUS skal barna få teste, leke, prøve og kjenne på ulike sider ved seg selv med voksne som veiledere og støtte,
- I Ringstabekk FUS jobber vi med likheter og ulikheter gjennom temaer som kropp, språk og kultur.

Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10.)

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling:

- I Ringstabekk skal vi ha et sted som fremmer omsorg for verden vi lever i, her og nå og i fremtiden.
- Barna skal få opplevelser i og med naturen og bli kjent med naturens mangfold. De skal få erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen på turer.
 - Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet med naturen og hverandre.
 - Barnehagen skal skape undring og refleksjoner i møte med våre handlinger slik at barna får en begynnende forståelse for at det vi gjør i dag har konsekvenser for fremtiden.
 - I Ringstabekk FUS skal barna få en begynnende forståelse av hvor mat kommer fra gjennom blant annet å dyrke selv og gårdsbesøk.
 - I Ringstabekk FUS viser vi gjennom våre handlinger at vi tar vare på tingen våre og reparer det som kan repareres.
 - I Ringstabekk FUS har vi et fokus på gjenbruk ved for eksempel å ta i bruk "la vandre".



Livsmestring og helse

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelsener og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse:

Hva fremmer livsmestring hos barn?
Positive erfaringer sammen med nærværende voksne og andre barn fremmer trivsel og livsglede her og nå, samtidig som de bidrar til robusthet og motstandskraft som gjør barna bedre i stand til å tåle livets opp- og nedture. Barnehagen arbeider med å fremme livsmestring gjennom våre satsningsområder.

- I Ringstabekk FUS skal alle barn oppleve at det er trygt å teste sine grenser og søke å utfordre seg selv.
- I Ringstabekk FUS skal alle få positive erfaringer som fremmer trivsel og glede.
- Barna skal få oppleve risikolek etter alder og forutsetning.
- Alle barn skal få oppleve at de har noe å strekke seg etter og som skaper ny mestring.
- I Ringstabekk FUS ønsker vi å skape robuste barn som skal tåle livets opp- og nedture. Gjennom å oppleve motgang i trygge omgivelser lærer barna å takle nedture.
- I Ringstabekk FUS skal barna være fysisk aktive gjennom ulik type lek hver dag.
- I Ringstabekk FUS har vi fokus på matglede, samt hvor maten kommer fra og hvilken mat kroppen bli glad av.

https://fus.no/files/barnehager/files/77/Handlingsplan%20psykososialt%20milj%C3%B8_6596beb1c1ed2.pdf

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD



«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima: I et positivt klima smiler og ler de ansatte sammen med barna. Vi ser mange bevis på at de har en god relasjon til barna, og de viser entusiasme og interesse både med kroppen og stemmen. De er der barna er, i barns høyde og med kroppen vent mot dem.

Negativt klima: Det er fravær av at de ansatte straffer, håner, kjefter og erter barna.

Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn uttrykke seg og etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte:

Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for

å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: de ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger:

Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.



**BARNET
FØRST!**

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring:

De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/

aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar - sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til

svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

Slik arbeider vi med Barnet først: OMSORG

Barnehagen har en etisk forpliktelse i å handle omsorgsfullt overfor alle barn i barnehagen. Med omsorg menes alt omsorgsarbeid i tilknytning til samvær og stell av barnet knyttet til barnets ulike behov på hvert alders- og utviklingsstrinn. Omsorg er en svært viktig del av vårt daglige arbeid i barnehagen.

Omsorg i barnehagen kjennetegnes av

- nærhet og varme
- tålmodighet og lydhørhet overfor hvert enkelt barn
- oppmerksomhet overfor og innlevelse i det enkelte barn
- at vi ser hvert enkelt barns behov
- hjelp, støtte og motivasjon ut i fra barnets behov, alder og utviklingsnivå
- at de voksne anerkjenner og bekrefter barnets egen opplevelse

LEK

”Å føle glede og kunne slappe av, spøke og ha det moro, og å kunne tre inn og ut av lekerammen, forstå lekesignalene, følge lekens skjulte regler om enighet, gjensidighet og turtaking og å involvere seg fullt og helt i lek.”



Leken er barnas viktigste læringsarena. Den har ingen prestasjonskrav, men man leker seg til kompetanse. Lek er lystbetont. I barnas barnehagehverdag blir mye tid brukt til lek sammen med andre barn, leken er en stor del av barnas sosiale arena i barnehagen. Derfor blir barnas evne til å leke med andre viktig i barnas utvikling av sosialkompetanse. I Ringstabekk gir vi tid og rom for leken, både i egen avdelingsgruppe, og i aldersdelte grupper på tvers.

Leken gir kompetanse i å

- gi og ta
- forestille seg at en er en annen
- konsentrere seg
- samarbeide
- kommunisere
- løse konflikter
- fantasere og være kreativ

LÆRING

Barn lærer hele tiden, i relasjoner med andre mennesker, i leken og i hverdagens forskjellige situasjoner. Læring i barnehagen kjennetegnes av lek og glede, samspill, kommunikasjon, utforskning, utfordring, fordypning, repetisjon, tverrfaglighet. Vi har en tydelig hensikt med det vi gjør og tilbyr et variert læringsmiljø som gir barna mulighet til å oppleve det å tilegne seg ny erfaring og kunnskap

DANNING

Danning er en kontinuerlig prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene og andre, og er nært knyttet til barns medvirkning. Oppdragelse er å hjelpe barn til å oppfatte hvilke rammer som er akseptable i samvær med andre.

Danning rommer oppdragelse, refleksjon, meningsdanning, kritikk, demokrati og etisk begrunnede valg

Kilde: Barnehagefolk, nr.1 – 2011



5. BARNAS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

Barns rett til medvirkning er ikke at barnet skal få bestemme alt, det handler ikke bare om å få velge den grønne eller røde lua. Det handler om det, men også om så veldig mye mer!

Medvirkning er viktig for at barn skal føle seg verdsatt, at de betyr noe, og at meningene og oppfatningene deres om seg selv og sitt liv er verdt å høre på for andre. Vi skal høre på barna og når vi gjør det, viser vi respekt for dem, og vi viser dem at de er viktige og betyr noe i fellesskapet her i Ringstabekk. I planlegging av barnehagehverdagen er vi voksne opptatt av å legge til rette for aktiviteter og lek med utgangspunkt i barnas interesser, undringer,

opplevelser og hva de er opptatt av og uttrykker til hverandre og til de voksne. Dette må ses i sammenheng med de ulike fagområder og krav i rammeplanen. Om et barn har vært på hytta, eller har vært på et gårdsbesøk, kjørt tog, vært på fisketur, funnet en rar stein – her ligger det gode muligheter for å bearbeide opplevelser og lære mer både for det enkelte barn og for hele gruppa; og for de voksne. Det engasjerer både liten og stor samtidig som det også er gøy!





6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid:

Vi ønsker oss et foreldresamarbeid basert på:

- Tillit
- Respekt
- Undring

For oss betyr dette at dere utviser tillit til at vi alltid ønsker barnets beste. Vi tar avgjørelser til det beste for barnegruppen som en gruppe

Vi ønsker en åpen og undrende dialog slik at vi kan vise hverandre respekt og sammen jobbe for å sette barnet først!

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene.

I Ringstabekk FUS Barnehage er samarbeidet mellom personalet og foreldrene av stor betydning for at barna skal oppleve trygghet og sammenheng mellom livet i og utenfor barnehagen. For at foreldrene skal være med å påvirke det som skjer i barnehagen, er vi avhengige av en god dialog.

Den daglige kontakten foregår gjennom samtaler når barnet kommer om morgenen eller blir hentet om ettermiddagen. Her kan både barn, foreldre og personalet få sagt litt om hva som har skjedd i løpet av dagen, hvordan barnet har det, ting som har skjedd hjemme osv. Dette bidrar til at personalet får best mulige forutsetninger for å utføre det pedagogiske arbeidet på best mulig måte. Vi ønsker derfor god kontakt med foreldrene slik at vi sammen kan utvikle et godt samarbeid til barnets beste.

Foreldremøter er møter hvor personalet i barnehagen forteller om barnehagens drift og satsingsområder

og hvor man kan skape dialog om det som skjer i barnehagen. Dette foregår en til to ganger i året. Her har vi ulike temaer og vinklinger ut ifra barnas alder og foresattes behov.

Utviklingssamtaler er en samtale som skal være en gjensidig informasjonsutveksling mellom barnehage og hjem. Vi snakker om hvordan hverdagen går, om barnets utvikling og om eventuelle utfordringer. Vi legger opp til minimum to samtaler per år.

Foreldreråd og samarbeidsutvalg (SU)

«Foreldrerådet består av foreldrene / de foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø» Lov om barnehager § 4

«Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre / foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene. Barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

«Barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget»
Lov om barnehager § 4

I Ringstabekk velges foreldrerepresentanter på høstens foreldremøte. Ansattrepresentanter velges på høstens planleggingsdager. Daglig leder representerer barnehageeier i SU.

I SU fremlegges og drøftes saker av betydning for barnehagens drift, årsplan fastsettes, budsjett kommenteres, evt. arrangementer planlegges.

Våre samarbeidspartnere er:

Samarbeid med andre instanser er viktig for å kunne sørge for at barn for en helhetlig og god barndom. Barnehagen samarbeider med mange instanser til barnets beste og tar kontakt med instanser vi mener kan bistå barnet, foresatte eller barnehagen. Vi samarbeider blant annet med:

- Bærum kommune
- FUS og eierstyret
- Helsestasjon
- Veiledningssenteret
- PPT (Pedagogisk psykologisk tjeneste)
- Spesialpedagoger/ Haug skole og ressurscenter
- Barnevernstjenesten
- Logopeder
- Fysioterapeuter
- Ressursteam
- Høyskole/universitet
- Skolene i nærområdet

Vi vil se på samarbeidsformer når vi er bekymret for et barn med andre instanser for å få en helhetlig vurdering, faglig støtte og økt kompetanse. Desto tidligere hjelp, desto bedre. For at samarbeidet skal fungere best mulig er det en forutsetning at vi har god kommunikasjon med foresatte så tidlig i prosessen som mulig. Alle profesjonsutøvere har taushetsplikt.





7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en trygg og god tilvenning:

Når barnet begynner i barnehagen

En god start er viktig for barnets trivsel i barnehagen. Å begynne i barnehagen for første gang er en stor begivenhet i barnets liv. Det er derfor nødvendig å sette av tid til en trygg tilvenning. Tilvenning bør skje gradvis og sammen med foresatte.

Hos oss starter vi tilvenningen allerede på våren. I juni inviterer vi alle helt nye barn til besøksdager. Her vil barna og foreldrene få mulighet til å bli kjent på avdelingen og de voksne som jobber der.

Nye foreldre blir invitert til en «bli kjent samtale» med pedagogen på avdelingen i juni. På denne måten er vi allerede litt kjent med barnet og foreldrene ved oppstart, og kan best mulig tilrettelegge for en trygg tilvenning.

For å etablere trygghet, vil barnet få en tilknytningsperson. Tilknytningspersonen skal være barnet og foresatte sin kontaktperson. Tilknytningspersonen er med barnet hele tiden så langt det lar seg gjøre og tar imot barn og foresatte om morgenen og når det blir hentet. Når vi ser at barnet viser trygghet introduserer vi flere i personalet.

Målet er at overgangen fra hjem til barnehage ikke skal oppleves som et brudd, men som en utvidelse av muligheten for kontakt med andre og nye erfaringer.

<https://fus.no/ringstabekk/tilvenning>

Overganger innad i barnehagen

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

Det å begynne på stor avdeling, er også en stor overgang for barnet. Derfor er det svært viktig at foreldrene setter av tid til å være med barnet sitt de første dagene. Hvor lang tilvenning barnet trenger, varierer fra barn til barn. Det bestemmes i samarbeid mellom de ansatte og foreldrene hvor lang periode barnet trenger.

Vi ønsker at barn og foreldre får god tid til å bli kjent med nytt personal og ny barnegruppe. Alle nye barn i gruppen får tildelt en tilknytningsperson. Denne skal fungere som en kontaktperson for barnet og foreldrene, og har et ekstra ansvar for barnet spesielt under tilvenningen.

På vårparten har vi tilvenningsdager, hvor barna fra småbarnsavdelingene besøker den storebarnsavdelingen de skal begynne på i august.

På tilvenningsdagene vil personal fra småbarnsavdelingen være med barna. Fokuset vil være å bli kjent på avdelingen- med rommet, de andre barna og personalet. Dette gjøres blant annet gjennom faste rutiner hver gang slik at det blir forutsigbart og trygt for barna. De første gangene er besøket kort- ca 1 time, og vil bli utvidet mot sommeren med at barna også spiser formiddagsmaten der. Kanskje etterhvert er noen blitt så trygge og vil være på besøk utenom dette også?

Før sommeren får barna med seg et brev hjem med navn på tilknytningsperson og bilde av personalet og barna på avdelingen.

I juni vil vi invitere til et foreldremøte hvor det blir gitt praktisk informasjon og informasjon om det pedagogiske arbeidet på avdelingen.

Med disse tiltakene ønsker vi å gjøre tilvenningen på

stor avdeling til en positiv opplevelse for barnet.

Overgang mellom barnehage til skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Det siste året i barnehagen er et spesielt år, med alt dette innebærer. Det kan være utfordrende, men også spennende. Hos oss har vi valgt å ha en egen avdeling for de eldste for bedre å klare å legge til rette for de behovene barna har det siste året i barnehagen og dermed sikre god overgang fra barnehage til skole

Vårt mål for førskolebarn er:

- Sosialt kompetente barn som er trygge og kan ta til seg ny kunnskap
- God selvfølelse og trygghet på egne evner som grunnlag for å ta til seg ny læring

For å gi de trygghet og troen på seg selv så vil vi gi de positive erfaringer sammen med nærværende voksne og andre barn - Som fremmer trivsel og livsglede her og nå, samtidig som det bidrar til robusthet og motstandskraft som gjør barna bedre i stand til å tåle livets opp- og nedture.

Gjennom flere år har Bærum kommune jobbet med å gjøre overgangen fra barnehage til skole lettest mulig. Ett av tiltakene har vært å bruke et skjema som er utarbeidet av skole og barnehage i fellesskap. Dette skjemaet fylles ut av foreldre og barnehage i samtale på våren og sendes til avdelingsleder på den aktuelle skole innen midten av mai hvert år. Hvis skolen har behov for ytterligere informasjon om barnet, tar de kontakt med foreldrene før de eventuelt snakker med barnehagen.

Vi følger helhetlig opplæringsløp i Bærum. Link ligger på Bærum kommune sine hjemmesider.



8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: «en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid.» Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

Planlegging, handling, observasjon og refleksjon

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.

Arbeidet vi gjør må planlegges, dokumenteres og vurderes. Årsplanen ivaretar den overordnede delen av dette.

Som del av dette arbeidet, og samarbeidet med barnas hjem, sender avdelingene ut periodeplaner

og månedsbrev. Månedsbrevet skal synliggjøre deler av det arbeidet som skjer på avdelingen. Det skal gi et innblikk i hva vi har opplevd sammen med barna i måneden som har gått og hva vi ønsker å fokusere på i måneden som kommer.

Periodeplanen skal gi innsikt i prosjekter og temaer vi jobber med over tid.

Avdelingene evaluerer hver måned om de har nådd de målene de har satt seg for arbeidet med barna. Barnehagens dokumentasjon skal synliggjøre sammenhengen mellom det arbeidet vi gjør og de styringsdokumentene vi forholder oss til.

Store deler av hverdagen i barnehagen formes underveis i samhandling med barna. Gjennom fastsatt møtevirksomhet får personalet tid og rom til å planlegge og vurdere det pedagogiske arbeidet.

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Våre metoder for planlegging:

- Vi planlegger jevnlig gjennom hele året for å sikre felles forståelse i personalgruppen og for å sikre barns medvirkning inn i planene.
- Planleggingsdager – 5 dager i løpet av barnehageåret: her lager vi periodeplaner, har felles kurs, evaluerer, har veiledning, arbeid med ulike caser og legger til rette for barns lek og utvikling i det fysiske rommet.
- Personalmøter - 2t på kvelden en gang i mnd.
- Ledermøte – 2 t annenhver uke– Fokus på faglige temaer, pedagogene må forberede seg i forkant av møtet, for å skape faglige diskusjoner og felles grunnsyn. Gjennomgang av kommende uke.
- Avdelingsmøte – 2t annenhver uke. Her jobber de med planene for avdelingen, CLASS/TIK og enkeltbarn.
- Planleggingstid - Pedagogene har 4t pr uke. Disse benyttes til planlegging, for- og etterarbeid relatert til direkte arbeid med barn, uformell foreldrekontakt og faglig ajourføring.

Vurdering

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Våre metoder for vurdering:

- CLASS observasjon: 1 pr år av ekstern observatør.
- Brukerundersøkelse: 1 pr år, UDIR som sender ut. Det er derfor viktig for oss at alle foreldre svarer på denne, slik at skåren blir reel.
- Medarbeidersamtaler: med pedagogisk leder eller daglig leder. Alle ansatte får tilbud om samtale 1 gang pr år og ved behov.
- Medarbeiderundersøkelse: sendes ut fra FUS en gang i året. De bruker eksternt firma til undersøkelsen.
- Barnesamtaler: formelle og uformelle.
- Foreldresamtaler: alle foreldre får tilbud om samtale 2 ganger pr år og mer ved behov. Alle er pliktet til å stille på minimum 1 samtale pr år.
- Foreldremøter 2 ganger i året.
- SU møte: 3-4 ganger i året. Evt flere ved behov.
- Halvårlige evalueringsmøter

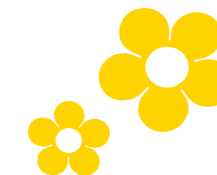
Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39).

Våre metoder for dokumentasjon:

- Kartlegging og observasjon
- MyKid – bilder, dagen i dag, månedsbrev, månedsplan, kalender og informasjonsskriv.
- Tema og bilder synlig på avdelingene
- Periodeplaner
- Evaluering
- Referat fra leder- og avdelingsmøter



Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet:

- Handlingsplan – hva, hvordan, hvorfor
- Bevisste valg rundt plassering og deling av grupper.
- Dele i mindre grupper under måltid, hverdagsaktiviteter og overganger.
- Språkgrupper
- Lekegrupper på avdelingen og på tvers av hele huset.
- Tilrettelegging for enkeltbarn i samarbeid med foreldrene
- Jevnlige evaluering av struktur, organisering og kvalitet i hverdagen.



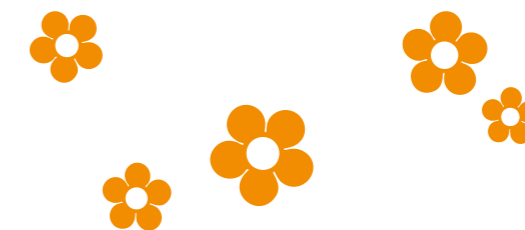
9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).



Våre metoder for å ivareta rammeplanens hensikt med fagområdene:

Kommunikasjon, Språk og Tekst

- Barna utvikler sin begrepsforståelse og får et variert ordforråd. Vi bruker kommunikasjon ut ifra barnets forutsetninger for å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter, skape positive relasjoner og samspill. Barna er kjent med varierte bøker, sanger, bilder og media.
- Vi gir tid til gode samtaler med barna om opplevelser og konfliktløsning.
- Vi har et språkstimulerende miljø gjennom å diskutere og svare på barns undringer
- Vi visualiserer og fantaserer med bøker, sanger, bilder og andre typer av media i hverdagen.
- Vi er opptatt av å skape et språkmiljø tilpasset til det enkelte barnas behov- f.eks. Tegne- til- tale og bilder

Kropp, Bevegelse, Mat og Helse

- Barna får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring, og blir kjent med eget kroppsspråk og kroppens forutsetninger. Barna får kunnskap om menneskekroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og sunt kosthold.
- Vi legger til rette for allsidig fysisk aktivitet, både ute og inne.
- Vi følger opp barns lekeinitiativ og tilbyr lek og spill der barna er fysisk aktive og opplever glede gjennom mestring og fellesskap.

Kunst, Kultur og Kreativitet

- Barna bruker sansene sine for å utforske og utvikler sine inntrykk og uttrykk gjennom skapende virksomhet. Barna blir kjent med kulturelle uttrykksformer.
- Vi presenterer ulike uttrykksformer i møte med maling, musikk, dans, drama og kunst.
- Vi gir barna et variert tilbud på materialer for den skapende virksomheten.

Natur, Miljø og Teknologi

- Barna blir kjent med og får forståelse for planter, dyr, årstider og vær, motiveres til å bli glad i naturen, får forståelse for samspillet i naturen, mellom mennesker og naturen og får grunnleggende

innsikt i miljøvern. Barna får gjennom naturen utfordre sansene som berøring, syn, hørsel, luktesans og smak.

- Vi nytter nærmiljøets muligheter for at barna kan iakttå og lære om dyr, fugler, insekter og planter.
- Vi tar utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesser og forutsetninger og motiverer til å oppleve med alle sanser, iakttå og undre seg over fenomener i naturen og teknologien.

Antall, Rom og Form

- Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse.
- Vi viser barna at matematikk er mer enn tall og regning. F.eks former, romoppfatning, mønster, sortering og tid.
- Vi gir barna impulser og erfaringer med design ved å utforske, oppdage og skape ulike former og mønstre.
- Vi bruker matematiske begreper i hverdagen.

Etikk, Religion og Filosofi

- Barna tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier, og utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet.
- Vi lærer barna å møte forskjellene med åpenhet, respekt og inkludering. Der inniblant får barna felles opplevelser ved å markere hverandres ulike høytider.
- Vi synligjør, verdsetter og fremmer mangfold bl.a. ved å markere Stolthetsuke
- Vi skaper rom for opplevelse, undring, ettertanke og gode samtaler.
- Vi lærer barna å hilse på hverandre, si hei, ha det, godmorgen og takk.
- Vi er gode rollemodeller og møter barn og voksne med respekt.

Nærmiljø og Samfunn

- Barna er med og utforsker nærmiljøet sitt gjennom turer. Ut fra barnas ulike erfaringer fra hjem, omgangskrets og reiser blir de kjent med ulike samfunn.
- Vi drar på turer knyttet til et tema vi arbeider med, f.eks. museer, bondegårde, parker.
- Vi er oppdatert og opptatt av samfunnet og viser interesse for barns bomiljø og lokalmiljøets mange muligheter.



